

Ми ще повернемося!

СПЕЦІАЛЬНИЙ БЮЛЕТЕНЬ

Ч. 16., квітень 1957 р.

Ціна 20 пф.

Хай живе Перше травня — день міжнародної солідарності трудящих усього світу в їхньому гніві проти червоних узурпаторів і вшателів трудящих Угорщини, проти кремлівських людоненависників і народовбивць!

ТРУДЯЩІ ССРСР! 39 першотравневих свят ви маніфестували примусово за комуністичну московську брехню. 40-ве свято маніфестуйте за свою правду, святкуйте під кличами великої солідарності трудящих у боротьбі за повалення комуністичної антинародної диктатури і здобуття для вас свободи!

До ганебного стовпа історії!

Якою ж і красивою, якою ж і зворушливою була довгочасна спекуляція кремлівських воронів на гаслах Першого травня, на цілому цьому святі трудящих!

«Перше травня — свято міжнародної солідарності трудящих усього світу!» — таке одне з основних гасел першотравневих парадів в ССРСР протягом довгих років... аж до цього року. Як звучало це гасло тепер? І чи стільки воно й тепер на святкових прапорах у Москві, в цій «цитаделі міжнародної солідарності трудящих»? Напевно стоять. Советський цимізм не має меж. І це буде зайвим доказом слушності останнього твердження, що цимізм комуністичних проводирів не має меж. На червоних полотнищах великих літерами буде пишати клич — «ХАЙ ЖИВЕ ПЕРШЕ ТРАВНЯ — СВЯТО МІЖНАРОДНОЇ СОЛІДАРНОСТІ ТРУДЯЩИХ!»

Та тільки ж сьогодні не знайдеться ні однієї чесної людини в світі, для якої не кричати криком з цих прапорів кров трудящих, пролита ними саме в боротьбі проти советської деспотії, проти насильників і держиморд, проти тих, хто так довго і так безкарно спекулював іменем трудящих в ім'я їхнього гноблення і поневолення, — соціального й національного, й політичного. А ще точніше — з цих прапорів кричати: кров трудящих, у якій ті прапори намочені під час езекуцій над ними на полях Угорщини, на вулицях Будапешту й інших міст угорського народу, і на вулицях Познані, і в східному Берліні, і на холодній землі Воркути, Караганди тощо... Так вийшло, що життя здемаксувало цимізмних шахраїв з Москви й їхню спекуляцію на міжнародній солідарності трудящих. Як виглядає в дійсності боротьба комуністичних вождів за міжнародно солідарність, видно тепер з усією ясністю на прикладах недавніх розправ з угорською революцією, з повстаннями в Познані, східному Берліні тощо. Це: солідарність трудящих в советському концетраку! Це: солідарність в'язнів однієї тюрми! Це солідарність розстрілюваних за спільну справу — справу спротиву советській комуністичній диктатурі, за спільне стремління до волі.

Світ побачив на прикладі Угорщини (і бачить і сьогодні), що означає «солідарність трудящих» по-советськи. Кожному неодмінно приходить до голови саме ця думка, коли він читає й чує по радіо, про подвиги революції в Угорщині залізним советським чоботом, про розгром робітничих рад, про жорстоке подавлення страйку робітників Будапешту та інших міст, про вшання й розстріли учасників угорської революції, в тім числі про вшання й розстріли робітничої молоді, жонаків і дітей...

А так само на тлі угорських подій світ нарешті почув голоси, раніше ігноровані, і зрозумів їх — голоси живих свідків про те, хто перебуває в советських нечисленних концетраційних таборах і тюрмах, як виглядає на практиці міжнародна солідарність трудящих по-московськи: там перебувають представники трудящих усіх націй — від українців, росіян та грузин починаючи — до китайців, індусів, негрів включно. Советські концетрації — це інтернаціонал поневолення людей, винних лише в тім, що вони не хотять тоталітаризму, а хочуть свободи для всіх тих, хто попав у жорстоку орбіту червоного імперіалізму, а найперше — для робітників і селян. Для всіх таких вільнолюбних приготувана тюрма, колоцький дріт, кулі й мотузка... Так виглядає на практиці боротьба кремлівських диктаторів за «міжнародно солідарність трудящих».

І цілорічне свято Першого травня в усьому світі стоять під кривавою тіною подій у Східній Європі, по советських концетраційних таборах, а особливо під кривавою тіною подій в Угорщині. Сьогодні на всіх прапорах першотравневих демонстрацій у усьому світі жертовне кров угорських революціонерів і кров усіх трудящих, пролита за свободу проти московських по-

неволодарів і політичних шахраїв. І кличі про міжнародно солідарність на них будуть обернені проти заправил з т. зв. «першої країни соціалізму», проти отих «будівників комунізму», що так яскраво здемаксували себе й свою брехню.

Воістину тепер свято Першого травня обертається в свято міжнародної солідарності трудящих проти найжорстокішої деспотії — комуністичної деспотії, та проти її червоного, московського імперіалізму. Немає трудящої людини в усьому світі, яка б не усвідомила цього, гнів якої не племенив би проти брутальних кремлівських розстрілювачів угорських робітників і селян, проти вшателів дітей, синів і дочок, угорського народу, і серце якої не було б сповнене глибокого співчуття до угорських трудящих, героїв угорської революції і до всіх, хто піднявся проти народовбивць.

У цей день, у день Першого травня, в усьому світі буде продемонстрована справжня міжнародна солідарність трудящих, приривкуючи московських узурпаторів до ганебного стовпа історії.

Гнат ДІБОВА

Пісня про травень

Травню, травню, ти мій край
Барвопитом убрый,
Вий над полем, над житами,
Над житами, над містами
І на арфі сонця грай!

Травню, травню, озори
Свіжі ранки, вечори,
Солов'їями піснями,
Гей піснями, мов персями,
Кинь в оселі у двори!

Травню, травню, поле й гай
В пшні трава одгай
І на жито й на пшеницю,
На пшеницю на ярину,
Іа дощами не прогай!

Травню, травню, на сади
Морозочком не видай
І в майбутньому плодами,
Гей плодами, як медами,
Щедро всіх нагороди!

Травню, травню, вийся, май
І про дівчину агадай
Та од місяця вінчара,
Од вінчара аїля-чару
В нічку зорячу й дай.

Травню, травню, ти мій край
Барвопитом убрый,
Волі круг мого народу,
Гей народу в славі ароду,
Як засне, привітай!

ХРОНІКА

В новому ВО

НАРАДИ, ЗУСТРІЧІ, КОНФЕРЕНЦІЇ

Мюнхен. З дня закінчення IV сесії Української Національної Ради ще не минуло й півтора місяця. Але для активізації діяльності Державного Центру зроблено чимало.

В яку пору дня Ви не зайшли б на Денкельштрассе 4, Ви завжди застане-те М. А. Лівницького, Ф. П. Пігідо чи іншого відповідального працівника.

Новий ВО за працю! Міжфракційні наради, конференції з представниками Паризького блоку, зустрічі з чужинцями політичними чинниками... Внутрішні засідання ВО...

ПРЕСКОНФЕРЕНЦІЯ
ДЛЯ ЧУЖИНЦЬКИХ ЖУРНАЛІСТІВ
9 квітня Українське Інформаційне Бюро влаштувало в приміщенні Істам-

булу в Мюнхені пресову конференцію для чужинських журналістів. У ній взяли участь понад 50 осіб; крім наших союзників — представників Паризького блоку, були представники американської і французької пресових агентій, представники Баварського радіо, радіостанцій «Вільна Європа», «Визволення», великої німецької газети «Франкфуртер альгемайне» та інших пресових органів.

Голова Виконавчого Органу Української Національної Ради, М. А. Лівницький, сказав Загву в зв'язку з відомим виступом Кизі, «представника так званої Української Соціалістичної Республіки», на форумі Об'єднаних Націй.

Інтерв'ю

з Головою Виконавчого Органу Української Національної Ради Миколою Лівницьким

Пан Микола Лівницький, що у виступі сесії Української Національної Ради 21. березня ц. р. став на чолі новоствореного Виконавчого Органу, в розмові з нашим кореспондентом дав такі відповіді на поставлені питання:

Питання: Які завдання стоять перед Виконавчим Органом?

Відповідь: Я не перераховуватиму всіх тих поточних завдань, що їх має виконувати Виконавчий Орган, як український політичний центр за кордоном. Йх многогранність і всебічність — очевидні. Але вся наша діяльність буде зумовлюватися тим станом, в якому перебуває український народ під московсько-советською окупацією. В моїй програмовій заяві на недавній 4-й сесії Української Національної Ради я виразно зазначив: «Чолом до Батьківщини, чолом до подій на Сході, ближче до потреб і щоденної боротьби українського народу на Рідних Землях — це будуть напружені праці очоленого мною Виконавчого Органу». Наше існування і праця на чужині не є самоцілью. Ми — виставники, речники перед вільним світом українського народу, який в умовах підневільного життя не може вільно висловлюватися. Ми знаємо, що український народ не сприймає накинутаго йому силою московсько-большевицьких багнетів режиму і провадить, у різних формах, боротьбу за свою свободу. Інакше й бути не може! Бо, всупереч облудним твердженням комуністичної пропаганди, Україна являє собою колонію большевицької Москви з господарсько-со-

ціальним визиском її культурно-національним гнітом.

Саме тепер советсько-українська преса розпинається над господарськими здобутками України, прирівнюючи нинішній стан до стану в році 1913 за часів царизму. Це просто глузування з українських громадян. Во царська Росія була найбільш назадиною, ретроградною країною серед культурних держав світу. І тому нічого надзвичайного немає в тому, якщо сучасний обсяг продукції в різних галузях промисловості чи сільського господарства перевищує в багато разів обсяг продукції за царських часів. Але з певністю можна твердити, що якби Україна, після повалення царизму, втримала свою справді незалежну і демократичну Народну Республіку, то вона досягла б далеко більшого господарського розвитку, ніж за умов підневільного труду стахановсько-колгоспного рабства. Та цього жало: що з того, що в Україні працюють фабрики і заводи та дають урожай колгоспні ниви! Куди, проте, йдуть плоди праці українських трудящих? Їх вивозять на Московщину для підвищення господарських спроможностей РСФСР або для воєнних зброєць советської імперії. Українські ж робітники, колгоспники і трудові інтелігенція мусять жити в злиднях.

Чи є в Україні вільна, національна література, свій театр, своя національна Церква і т. інше? Все це підпорядковане чужій і ворожій українському народові т. зв. «генеральній лінії». Про політичну свободу нема вже чого й згадувати. Під цю пору багато пишеться

Першотравнева маніфестація трудящих по-хрущовськи

Перше травня в Угорщині

в советській пресі про поширення прав союзних республік. Але водночас твердиться, що це поширення має відбуватися в рамках т. зв. «демократичного централізму». В цьому й криється вся суть справи: оспіване поширення прав має на увазі лише розвантаження бюрократичного центрального апарату, щоб за допомогою місцевих, але підпорядкованих московському центру, установ ще зручніше було експлуатувати ті самі союзні республіки, себто країни неросійських народів Советського Союзу.

Постійне повторювання, аж до нудоти, знаного й остогидлого всім твердження, що Україна — це невід'ємна складова частина могутнього Радянського Союзу, або про т. зв. «нерозривну дружбу з великим російським народом» — свідчать якраз про щось інше. Вони свідчать, що український народ хоче жити окремим життям у своїй незалежній і справді народоправній державі і що він не вірить в оцю пропаговану згори «нерозривну дружбу» — аж доки російський народ, скинувши в себе тоталітарно-комуністичний режим, не погодиться жити з незалежною Україною в добросусідських стосунках, як рівний з рівним.

Український народ сьогодні безборонний, бо він не має вільно обраного народного представництва. Вибори в Україні — це пошура комедія, а советський уряд у Києві — це тільки знаряддя советсько-московської окупації. Коли в Польщі і в Угорщині навіть чимало комуністів виступило в обороні прав своїх народів, то наші Кальченки, Гренуки, Іващенко, Бутенки, Оніщенко й їм подібні (не згадуючи вже, скажіть, старшого нагача Кириченка) не здобулися хоч би на легенький протест проти поневолення України і приплескували Москві в її кривавій розправі з трудящими Угорщини. Але й не

«Кості мільйонів Твоїх братів і сестер, українських політичних емігрантів, крім і слів батьків і матерів, безліч замучених голодом, замордованих у тюрмах і концетраційних таборах неспокійної країни» відомі до Тебе! Так само, як і мільйони живих Твоїх братів і сестер, замучених на комуністичній каторзі, звернені до Тебе! Ім Ти присягав жити! Ім Ти клявся, іучи на Захід, шукати Правди й Волі для них, для обездоленних опікатою робітників і селян, — ім Ти клявся в вірності до останнього зітхання!
Тож мусити свого потрапляти!»
Іван БАГРІНИЙ

дивно! Бо кожний з цих советсько-українських «міністрів» трусується за свою шкуру: якби в когось із них таки прокинулося сумління й українська кров і він посміб піднести голос протесту, та його напевно чекало б заслання або й просто «ліквідація». І тому справа оборони прав поневоленого українського народу та висвітлювання справжнього підневільного стану в Україні — припадає намі: усієї української політичній еміграції, а зокрема Українській Національній Раді та її Виконавчому Органові, як вільному державно-політичному представництву українського народу.

Питання: Яке значення надає Виконавчий Орган українській політичній еміграції?

Відповідь: Роль української політичної еміграції — очевидна. Я вважаю її за дуже важливу. Сам факт наявності української еміграції — це постійний нескрипний протест проти окупації України. Невпинні напади на українську еміграцію з боку советських представників, зокрема з боку ліхтисівного Комітету Михайлова в східному Берліні, свідчать про те, що діяльність еміграції дошкульно відчувають поневолені українці. Даремні зусилля большевицької Москви кинути на українську еміграцію тавро «фашизму». Даремні, поперше, тому, що українські емігранти — це не якісь там колишні «буржуї», а в своїй масі селяни, робітники й трудові інтелігенції. Подруге, тому, що вірність ідеям справжньої демократії й поступового соціально-господарського ладу є питома українській еміграції і зокрема Українській Національній Раді.

Виконавчий Орган гадає, що українці у вільному світі можуть дуже багато зробити в справі допомоги українському народові на Батьківщині в його боротьбі за свободу і незалежність. Тоді (Закінчення на 4-й сторінці)

Трудящі СРСР! В день Першого травня солідаризуйтеся з героями угорської революції, з угорськими трудящими, що боролися за свою і нашу свободу!

Приєднуйтеся серцями до великої справи — до боротьби з комуністичною диктатурою, щоб завтра стати до дії практично!

Юрія ТАРКОВИЧА

Запит до маршала Жукова

Ви, товаришу маршале і міністре оборони СРСР, часто висловлюєтеся про «робітничо-селянську» армію: мовляв, сильна, могутня, досконала, добродісна і прочая і прочая. Водночас при різних нагодах ви, маршале Жуков, попросите всіх і всіх: Ми, мовляв, не тільки сильні, — ми, советська армія, «нашестливий в світ». Цим ви, товаришу Жуков, намагаетесь «нашестити» всім тим західним державам, які прагнуть поклати край московсько-бolshevikській агресії в різних частинах світу, які прагнуть до збройного захисту з Кременя, якщо советський агресорини заважають вчинити збройний напад на якусьбудь вільну країну. Ясно, що ви, товаришу Жуков, і ваші колеги в колективного керівництва поборюванню зброї намагаетесь залучити вільний світ, щоб цей світ дав вам «вільну руку» нападати на малі країни.

Але сама техніка й залізо, чим ви найбільше вихваляєтеся, НЕ Є І НІКОЛИ в ІСТОРІЇ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ не були вирішальними чинниками. Випадки або програти війну завжди залежало від моралі воюючих армій; залежало від того, чи звичайний воїн, який цією зброєю володіє, знає — за що він воює І ЯКЕ ДО НЬОГО СТАВЛЕННЯ держави чи режиму, який його послав на бій. А ставлення bolshevikського режиму до радянських бійців антилюдських, експлуататорських; советського воїна ви, товаришу маршале Жуков, визнаєте так, як більше-менше колективне керівництво визнає мільйони трудящих різних народів Советського Союзу. Хотите точні статистичні дані, міністре оборони СРСР? Ось вони:

Загальновідомо, що звичайний солдат советської т. зв. «робітничо-селянської» армії одержує надзвичайно злиднену платню — 30 карбованців на місяць. І що він може купити за цю платню? Сидіти вночі мало: лежати 3 кг цукру, або дещо більше як ОДИН кг масла. З самих таких советських даних знаємо, що звичайні шкільні червоні коштують в СРСР не менше, як 300 карбованців, а чоловічий костюм — не менше, як 1500 карбованців. Знаючи, воїн советської «робітничо-селянської» армії мусить відслужити 10 МІСЯЦІВ тільки для того, щоб придбати собі ОДНУ ПАРУ черевиків. Воїн вашої «доблесної» армії, маршале Жуков, мусить відслужити 50 місяців (понад 4 роки), щоб заробити на більш-менш пристойний костюм.

А тепер порівняймо платню звичайних воїнів деяких західних армій. Скажімо, армії західнонімецької і армії американської. Воїн нової армії Західної Німеччини одержує приблизно 200 марок на місяць. За свій місячний заробіток він може придбати дуже добре взуття, або 5 пар першокласних шкіряних черевиків (про що, зрештою, знають усі ті, хто останніми роками

побував у Західній Німеччині). Виходить, що звичайний західнонімецький воїн заробляє в 50 разів більше, ніж советський, бо, він за свою місячну платню може купити фактично в 50 разів більше, ніж советський воїн за свою.

Ну, а як справа виглядає в «капіталістичній» Америці? Воїн США одержує місячно близько 80 доларів. За них він може купити ДВА (2) добрі вояцькі костюми, або 8—10 пар черевиків. Отже кутявельна спроможність платні американського воїна приблизно у 80 разів (80 разів!) перевищує купівельну спроможність платні советського воїна. Що ви на це, міністре оборони СРСР маршале Жуков? Чи ви ні трохи не соромно говорите про «доблесну» советську «робітничо-селянську» армію? У ній справді служать головні робітники і селяни чи їхні діти. Але чому ви їх так нещадно виснажуєте?

Порівняймо далі платню советських генералів і генералів західних армій. Наприклад, генерал-майор армії Західної Німеччини одержує приблизно 2000 марок місячно. Отже платня німецького генерала в середньому в 10 разів перевищує платню західнонімецького воїна. Американський генерал-майор теж одержує в загальному в 10 разів більше, ніж американський звичайний воїн. А у вас? У «робітничо-селянській армії» і різниця платні інша. Різниця чисто комуністична, або, по-вашому, маршале Жуков, різниця «робітничо-селянська». Так, советський генерал-майор, що командує дивізією, одержує від 6 до 7 ТИСЯЧ КАРБОВАНЦІВ МІСЯЧНО. Тобто в ДВІСТІ (200) разів більше, ніж звичайний со-

ветський воїн. У зв'язку з такою печальною експлуатацією рядового воїна запитують міністре оборони, маршала Советського Союзу ЖУКОВА: Чим пояснити таку кричущу несправедливість супроти воїнів советської армії? Чому платня звичайних воїнів советської армії в 50 разів менша за платню воїнів західних армій? Чому советський генерал заробляє в 200 разів більше, ніж советський воїн? Чому, нарешті, советський уряд ніколи і ніде офіційно не опублікує заробітків, скажімо, советських маршалів? Мільйонів советських воїнів було б, напевно, цікаво довідатися, скільки одержуєте ви, маршале Жуков. Нам відомо, що платня советських маршалів у 400—500 разів (у 500 разів!) перевищує платню рядових воїнів. Чи ви, маршале Жуков, можете боїтеся відкритого буття своїх воїнів, якщо б ви опублікували розміри платень советських маршалів?

Ось ця крайня соціальна несправедливість супроти «людей у сірій шинелі» відіграє роль у виникненні конфлікту з арміями західного світу. А до цього конфлікту готується ви, маршале Жуков, готується колективне керівництво в Москві. Не сталь і залізо, не техніка вирішуватиме (хоча ця техніка на Заході, напевно, ні трохи не гірша за техніку советську), — вирішуватиме, як завжди в історії, МОРАЛЬ звичайного солдата, бо він орудє технікою. Приклад Угорщини довів, що 5000 советських танків цілими місяцями не могли подолати ВОЛЮ І ВИЗВОЛЬНУ МОРАЛЬ практично беззбройного угорського народу. Не могли подолати тому, що в 5000 советських танках сиділи НЕВІДОВОЛЕНІ советські бійці, які добре знали, що угорське повстання придушить та сама сила, яка душить і їх, советських бійців. Чи ви над цим ще не призадумалися, маршале Жуков? А пора б уже!

„Власні шляхи“ до соціалізму

Після гіркого досвіду з Польщею, Кремль більше вже не дозволяє країнам «народної демократії» простувати до соціалізму власними шляхами. Шляхи їм мусить знову показувати досвідчений проводатар.

С. ПАНАСЮК

Першоквітневий жарт затується

Вам напевно відомий цей тип збиточного хлопчиська: паршивець між 14 та 16 роками, сопливий, та ще й здебільшого рудий.

Уся мета життя такого хлопчиська — особливо в цьому пубертатному періоді — полягає в єдиному: кокуся нашкодити, кокуся зробити пакость. Якщо не щастить якоїсь повсякденної пакості, то бодай хоч щось, хоч півкалопости — хоч підулі дати, мовляв Шевченко. Отак собі щось — пустити в горобця каменем, незалежно, чи полудне, чи ні, підставити меншому ніжку, свистнути перехожу дівчинку за коси.

Коли надходить день першого квітня, то це чупардаю має своє рідне свято, так, як інші люди мають Різдво або Вербасень. У цей день він старається виявити свої злібності найповніше.

Але робить він це не так, як роблять інші люди. Він не піддує ближніх у добромуду тупість. Його жарти не добродішні, не смішні. Його жарти — паршиві.

Уже самий його миршавий вигляд не викликає в перехожого довіри. Крім того, в цей день усі перехожі звичайно бувають особливо насторожені. Та часом автоматика наших відрубків переважає інші інстинкти, і школи хлопчиської тактичності, зупинившись передою людиною і сказавши йому зневажливе:

— У вас уся стина в крейді! —

спістерігають потім з наскоком, як чужий чоловік скидає з себе посеред вулиці палило і, відбігавши до стовпа, його уважно оглядає. І, визираючи десь із четвертої брами, реготати на весь сусідський писк.

Берлінський комітет «За повернення батьківщини», як відомо організовано першого квітня. Так, це сталося саме 1. квітня 1955 року. Складовою на-

спіх штат з людей, з таких, що до них була вже довіра згорі, і таких, що ще тільки мали заслужувати на цю довіру, зібрався цей штат на Беренштрассе в одній з ділянок східного Берліну і почав діяти.

Робота була велика. Ціла гора стояла перед штатом. Здобування адрес, розшукування настроїв адресатів, що живуть під цими адресами, писання листів до адресатів, видавання газетки, розсилення газетки, далі виготовлення анкет, розсилення анкет... Ні, роботи справді гора нескондима.

Уже дуже скоро, щоправда, виявилось, що робота берлінського комітету належить до категорії тих, про які кажуть, мовляв, вони не варті свічок. Дуже скоро виявилось, що тожодні терміни «батьківщина» і «повернення» експедиторам та адресатами розуміються по-різному. Одні під цими термінами мають на увазі одне, другі — друге.

Поворотців не було. Робота була марна.

Звичайно, поворотці були. Повернулися кримінальні злочинці, для яких відкривалася рятівна можливість не відбутися за законом покарання за вчинені на території чужої держави переступства. Повернулися безпробудні п'яничі, для яких уже й німецьке деще пива стало занадто дорогим з огляду на абсолютне пропняття решток валют. Повернулися, нарешті, агенти, строк перебування яких серед політичних емігрантів минув — з причини того, що їм безпосередньо загрожувало розкриття.

Повернулася ще одна додаткова категорія. Це так звані подвійні поворотці. По закінченні війни вони ніби повернулися, тоді, за кілька років, ніби втікали звідти, а тоді знову повернулися, тим разом демонстративно. Цих

пустили як останнє відчайдушне поповнення, щоб бодай якось витримати марку масовості.

Так, між іншим, роблять провінційні оперові театри, коли їм забракне статистів. Прохід війська відбувається в таких випадках тим способом, що перші лави, вишиюючи за лаштунки, пригнувшись, перебігають ще раз і тоді знову виходять парадним шестям, ні як наступний відділ. Виходить менш-більш імпрозантно.

Та з берлінським комітетом, здається, не вишло навіть і цього ефекту «Вампуки». Статистів було таки дійсно занадто мало.

Тоді комітет вирішив піти на рішучі заходи. У другу річницю свого існування — тобто, знов таки першого квітня — він розіслав геть чисто по всіх адресатах категоричну вимогу... шпигувати один за одним. Це, значить, адресати мали шпигувати один за одним, писати про наслідки своїх спостережень до них, до берлінців, ну, і таким способом заслужувати собі «прощення за злочини перед батьківщиною».

При тому, видно, попередні амністії касувалися. Виходило, що для прощення існує тільки ця одна можливість: Мовити б, остання.

Слинявий косматий хлопчисько на вулиці з однією й тією ж особою може мати успіх лише один раз. Якщо він за рік зустрів її на вулиці знов і знов сказав би їй щось про виманене в крейді палило, то, якщо б не встиг вчасно викинутися, дістав би так по шию, що йому охота жаргувати згаса б принаймні на два наступні роки. Можливо, виріши за ці два роки, він навіть зміниться б на краще. Може б навіть остаточно став корисним громадянином якоїсьбудь держави. Шляхи хлопчиська обмежені.

Не те з берлінським комітетом. До цього безмежного тресту на Беренштрассе ніяк не може діяти, що першоквітнєву вільну з тією самою особою можна пробувати вступити

У висліді повного провалу

Польща припиняє репатріаційну акцію

Щоб скинути польських політичних емігрантів до повернення на батьківщину, якіні минуло року у Варшаві було створено організацію під назвою «Польонія» на чолі з проф. Кульчинським. Але наслідки діяльності «Польонії» виявилися дуже вбогими. Прямим «Польоні» піддалися лише одинокі, а прибувши до Польщі, у своїх листах до родичів закордон дуже жалкують, що повернувшись, бо обійняти влаштування гарного життя на батьківщині залишилися пустою балаканиною.

З огляду на це преса в Польщі виступила з запитаннями, чи взагалі є потреба далі провадити цю кампанію і вербувати польських емігрантів до повернення додому з вільного світу. Цим самим і «Польонію» останнім часом піддано критиці за її діяльність.

Зокрема гострі критичні піддаю відповідальних керівників цієї організації у часописі «Нова культура». У статті Едварда Пуача «Польонія» закінчується, що вона мало виявляє власної ініціативи і послуговується безглуздими твердженнями деяких членів комуністичного польського Сейму. Ці члени Сейму уявляли собі, що багато польської еміграції на Заході пошастить без жадних труднощів скинути до повернення в Польщу. Але події показали, що ці чекання були марними. Не зважаючи на великі видатки на пропаганду серед емігрантів, з трьох чвертей мільйона поляків, що живуть у західних країнах, до Польщі повернулося лише 0,3%, при тому понад половина з повертців це «безваріантний елемент». Далі газета пише, що «Польонія» повинна була б задуматися, в чому причина такого провалу кампанії. Треба було чекати, що керівництво цієї організації критично проаналізує існуючі можливості і подасть конкретні пропозиції урядові, як у майбутньому успішніше поставити працю «Польонії». Але

з неусіку «Польонія» не зробила жадних висновків і її праця й далі залишалася «механічною, бездумною». Польові польські варшавського уряду супроти емігрантів протягом останніх 10-х років наклали свій відбиток і в поразці одинокі діяльності «Польонії». Підтвердженням цьому є те, — пише часопис, — що маса емігрантів, що покинули Польщу під час війни перестали бути екзильною групою. Навіть, що вони повернулися з країн з вищим життєвими стандартом як Польща, виявилися облудними. «Польонія» даремно намагалася повернути назад коло історії еміграції. Визнаємо для прикладу Австралію. Там живе понад 100 000 поляків. Які успіхи там, в п'ятій частині світу, мала «Польонія»? Скільки з Австралії повернулося поляків на батьківщину? Жадного! Це показує, що вся пропаганда «Польонії» була даремною балаканиною.

Недавно журнал «Керуник», дещо в іншій формі, так само висловився проти «Польонії» і використавши її радіостанції «Край». Тут якийсь читач запитав, чому радіостанція «Край» замовчує проблему поляків на Сході. Поляки, що живуть у Східній Європі нічого не знають про можливість повернення на батьківщину, і що завдання «Польонії» розповсюджені для емігрантів різночасно на Сході і на Заході. Причини цього до- жодити прості. Наші земляки, що живуть на Заході і в Сполучених Штатах мають повсякчасну можливість дістати польську літературу. Вони так само мають багато своїх часописів. Але, що з часу мого народження проживав на Сході, ніколи нічого не чув про діяльність радіостанції «Край» або «Польонії».

Дуже багато поляків, що тепер живуть у Советському Союзі, зовсім не знають, що вони мають можливість повернутися на батьківщину.

В Латвії: злидні, злочинність серед молоді

Злочинність серед підсоветської молоді набрала таких розмірів, що про неї змушена бити на сполох вся советська преса.

Зокрема в Латвії повсякчасно злочинності серед молоді центральний орган латвійської компартії «Ціна» присвятив недавно статтю, в якій між іншим стверджує, що в другому півріччі м. року злочинність серед молоді і робітничого доросту в Ризі стала дуже високою. Перед судом за різні крадіжки було поставлено багато учнів і молодих робітників. Але і в цьому році злочинність не зменшується. Лише в січні ц. р. за крадіжки на одній електростанції відповідали перед судом 10 юнаків.

Тепер хуліганство серед молоді — бійки й інші протизаконні виступи — набрало ще більших розмірів. За хуліганство в гуртожитках було покарано 200 юнаків.

Тільки раз. Тим більше безперспективно її поповнювати, якщо першого разу об'єкт не зареагував і не відгукнувся. Комітет Михайлова цього не розуміє.

Ні, він саме й крехче над своєю роботою далі. День і ніч. Випало як-не-як коштовні ікс-свічкові електричні лампи, не помічаючи, що вартість цих свічок незрівнянно вища, ніж результати його праці. Він не помічає. Він крехче й сопє.

Ось сплиняється перед будинком на Беренштрассе авто. В нього всипають тисячі листів. У листах тисячі виготовлених у паризькій східноберлінській цукотграфії звернення інспірованої комітетом грутки торбохвата, яка для різноманітності називається то «Сокол», то «Дніпро», то «Трембіта». Для різноманітності (масовість «руху») звернення пишуться то російською, то українською, то навіть «карпатською» мовами.

Звернення йдуть до адресатів. Адресатам розповідають, яких жорстоких, яких підступних, яких розпусних провідників має еміграція. Розповідають таким стилем, що, гадаємо, якщо ці звернення прочитав навіть «ідеальний» комуніст, скажімо, Тольятті або Торез, його віра в комунізм, зокрема в несеку комунізмом культуру, напевно дісталася б розколюнку.

А берлінці думають цими зверненнями взяти нас, не те що «ідеальних», а й взагалі ніяких комуністів. Вільш того — активних антикомуністів. Берлінський комітет не розуміє гумору. Певніше — йому згорі не дозволяють розуміти гумористичну сторону його праці. Він розсилає першоквітнєві звернення. Він їх розсилає далі. Жарт затується на травень, на червень, на липень.

Жарт тягнеться аж доти, поки вгори вирішать перейти до інших методів, коли потрібні вже будуть ваговитіші факти. І коли в дію ввійдуть «железні», торбохвата полігати на смітник. Тим жарт і закінчиться.

Во все на світі має свій кінець.

Як же виглядає саме життя в гуртожитках? Про це знову ж таки пише «Ціна» в іншому числі. Часопис описує життя в гуртожитку одного промислового підприємства, в якому живуть молоді робітники і робітничі. Він пише: «Через темний і брудний коридор ми добралися до кімнати ч. 51. В помешканні ми застали багато молодих людей, що саме прийшли зі зміни. Вони готували собі вечерю. Посеред кімнати на столі стояла електрична піч, з горшка по призначенні розходилася пара. Під прикриттям до висякої над столом електричної лампи. Мала небережність може зразу охопити полум'ям дерев'яне прикриття. Але молоді змушені готувати собі їжу в такий спосіб, щоб не виставити в черзі біля кухні загального харчування.

В сусідній кімнаті ч. 50, не краще. Прикриття брудне і в повному безладі. Ліжка брудні, а нічні столики завантажені подертими книжками і немитим посудом. Недалеко від вікна сиділи комсомольці муляр Крауцкіс і курил цигарку. Посеред столу розкидані карти після недавньої гри. На запитання команданта Богданової, хто грав у карти, присутні юнаки крім муляра, намагалися змовити її, що в цьому помешканні ніколи не грали в карти».

Таке призначення «Ціни» говорить само за себе, а яких безвідповідальних і страшних умов вистає молоді в Советському Союзі. Не дивно, що серед молоді зростає злочинність.

В Естонії не краще

Про жалкі мешканці умови населення в СРСР пише також «Советська Естонія». «В Таллінні, — пише газета, — в гуртожитку по вулиці Ендла мешкають молоді робітничі. Всі вони працюють на різних будовах. Повертаються вони з праці в брудному від ватни, глини й цементу одязі. В цьому ж вони змушені заходити й до своїх спальних приміщень. Тут же по черзі вони й митяться в маленьких мисках. Правда, в цьому будинку є й умивальник, але від брудного брудного в холодній воді помитися неможливо. Напівголий робітник одяг зберігається також в цих приміщеннях.

У мешканцях юнаків не краще, як у дівчат. У гуртожитках хлопці взагалі немає жадної шафи. Лазні не діють. Ідальні брудні, як брудний і одяг обслуговуючого персоналу. Харчування неспівмірно дороге, страва недоброякісна. Бійки в гуртожитках щоденне явище».

В тому ж числі «Советської Естонії» надрукована ще й така скарга: «Вже шість років шукаю по всьому Таллінні за чайником і звичайною, простою тарілкою. Я вже побував в багатьох крамничих та даремно. Звичайно, тарілку можна знайти, але ціна їй 17—25 рублів. А чайника в окремій продажі зовсім не знайшов. Вони продаються лише разом з сервізами, які коштують 250—285 рублів».

Кров на прапорах усіх першотравневих демонстрантів в Європі й Азії в цьому році — це кров угорських робітників, пролита за свободу і міжнародну солідарність у боротьбі проти найлютішої деспотії — комуністичної деспотії!

П. ОЛЕКСИВ

Підсахаринена советська гіркота

Що ж це, як, скориставшись з «відкриття» на ниві советської літератури російськими всіма фарбами советської агітації: романи Дуїнського «Не сама хлібом», оповідання Граніна «Власний погляд», багато віс, сатиричних байок і оповідань, комуністична версія на-казала своїм довіреним літературним критикам і публіцистам «докторам філології», «філософії» і «професорам літературознавства», напевно, визначити те-ректенно, що воно за півня отой соці-алістично-реалістичної пташки мусить на-писати свої «товариство» підсоветські письменники, щоб віддати в них совет-ська дійсність не видавалася такою са-жачорною, а «шасливим» підсоветське життя не таким смертю пахучим і по-любно гірким?

Мобілізовані партією «критики» й «доктори-філологи» й «професори лі-тературознавства», ніби якісь автоматич-ні «шагаючі екскаватори» вмиш за-сипали всі журнали й газети своїми «ви-значеннями» й порадами.

Одне слово, наперу, лише протягом одного місяця, списали вони цілі то-ни. Але в цих тонах, коли відкрити все змислові й цитати з Маркса, Ен-гельса й Леніна (Сталіна нема), то вся «теорія соціалістичного реалізму» звод-иться до наступної поради «товари-шам» підсоветським письменникам:

Якщо пишете роман, повість, п'єсу з советського життя, де дійсно все са-жачорне, то ви ж не жартуйте й писменни-ки. Треба мати бодай краплину фантазії й дати зрівноваження, відумайте стіль-ки рожевого, щоб ним забити існуюче чорне. Відчуваєте гіркоту нашого «шас-ливого» підсоветського життя, то вий-те з гіркоту зрівноважити підсахари-неною фантазією. Ви ж письменни-ки, а не фотографи. Партія вам тут дає повну свободу. «Держайте! Видумуйте! Творіть!» Наслідуйте Маяковського. Оце й буде соціалістичний реалізм! А не будете так робити, то вам доведеть-ся піти слідами тих, хто вже ніколи до нас не вернеться!

І уявіть собі, дорогий читачу! Це, як кажуть «возмислю своїй дійстві». Пи-сьменники, як пише про це журнал «Вітчизна», вже «проробляють» ці «на-укові визначення» і починають соціалі-стично-реалістично відбивати підсовет-ське життя в своїх творах. А згодом на те, що багато письменників уже ра-ніше були написали дещо правдивого з советської дійсності, то напевно змо-білізували свою творчу фантазію і по-чали написане тепер рожеватувати і присахаринувати. В цьому ж журналі «Вітчизна» опубліковано й вірш такого раніше написаного, а тепер при-сахариненого творця.

Талановитий і спостережливий Олек-

сандр Сизоненко написав оповідання «Далекі гудки». В оповіданні змальова-но трагедію молодого сільського вчите-ля, зацькованого директором сільської школи, членом партії і спокон завіду-ючого районо. Зацькований і висине-ний із школи герой 2-ї світової війни, син загиблого на війні орденносця — Андрія Лучко. Висинений із школи ли-ше тому, що директор хоче дати своїй дружині більше заробити — передавши їй години Андрія Лучко. Людину поз-бавили зв'язки вчителя, примусили її голодувати й сидіти в неопаленій хаті разом із старою матір'ю, Андрій Луч-ко, куди не звертається — скрізь на нього дивляться, як на злочинця, хоча злочинів він ніяких не докочував. В райкомі партії його ніхто не хоче й вислухати. В обкомі так само. Більше того — його не приймають навіть у колгосп. Щоб якось не вмерти з голоду, він їде приватно прислужувати старо-му конюхові в радості — чистити в конюшнях тій. І цей конюх дає вчи-телеві картонні, яку він їсть з матір'ю просто нечистенно — в тубубіях і топить хату з'їдами, що носить з радості-ськ-ко конюшні.

Андрія Лучко стоїть на краю до за-гибелі. Рятунку немає. Він загрозивши й розчавлений бюрократичною маши-ною советської дійсності. Суд, що до нього звернувся Андрій Лучко, став по-бої директора школи і завідуючого районо. Андрія не засудили, але й не виправдали. Виходу людини немає. Гинь з голоду, умирай! Відвернулися друзі й знайомі. Ані скарги, ані про-ханья — не допомагають. Правдиво змальована Сизоненком

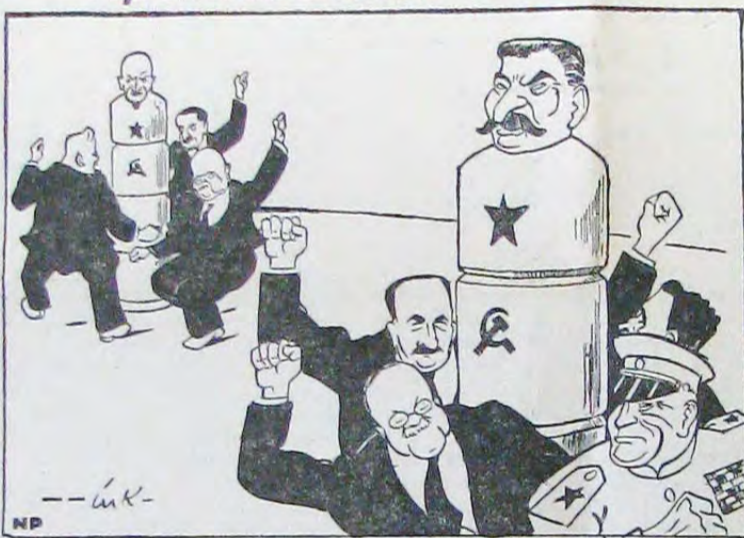
страшна підсоветська дійсність. Напру-жені розвиток дії в оповіданні вик-лючає будь-яку пасивну розв'язку. Страшна і темна царство бюрократів та людоненаситих, кар'єристів і пар-тийних надлюдей описане так, що в ньо-му очікувати на щось чудове, що при-несло б милосердя й рятуюнок для Ан-дрія Лучко — немає!

Цього рятунку, більше ніж напевно, в ранішньому, написаному в часі «від-криття» оповіданні й не було. Оповідан-ня мало на меті відбити лише гіркоту советської дійсності. Право партійної корупції на життя і смерть собі підла-дин, немінчик і безправних. Але... те-пер, після «теоретичних визначень», що воно за півня соціалістичний реалізм, і після порад «докторів» і «професо-рів», Олександр Сизоненко найшов за-сіб присахаринення гіркоту підсовет-ської дійсності. Він змобілізував свою фантазію і кинув невідомо навіщо й чого до райкому двох представників ЦК. Вони приїжджають туди випадково. Але рятунку Андрія Лучко від голод-ної смерті, привертають звання вчи-теля й скеровують на працю до сусідньо-го села. Справедливість «восторжеству-вала». А щоб це «восторжествованье» було ще більш «соціалістично переко-нливим», то автор надає слово для ви-сновку старому конюхові, який каже:

«Ми, брат, живемо в рідній країні! У нас не сковають в кишеню правди ніякі бюрократи — треба їх тільки добре по партійній лінії за печінку азати!»

Не знаємо, чи з переконання писав цю фразу Сизоненко, чи може зі стра-ху, щоб була його самого партійна лі-нія «добре за печінку не взяла». Але він примушений був нею присахарини-ти страшний соціалістично-реалістич-ну підсоветську дійсність.

Кремлівський танець:

«КРАСНІ ДЬВІЛІ В ЗАЧАРОВАНОМУ КОЛІ»

Д. СВЯТОПІРСЬКИЙ

З мого буття на „родіне“

Людина, мов зацькований звір, кова-ється від лави советського весільно-го НКВД. Людина «под надзором»... Це умови, коли ваша доля на терезах життя і смерті, умови повсякчасних тривот і приреченості. НКВД взяло від вас підписку про невинність, за вами всякий слідкує невинного око. Ваші дії оповиті чорним, як темна ніч, страхом, ви позбавлені найменшого променя радості життя, перед вами страшний невизначений майбутнього. Адже вас не сьогодні-завтра арештують, а далі большевицька інквізиція, ходіння по адух і заслання в далекі нестрі СССР, на каторжану роботу, звідкіль лише десьмо щастить вернутися.

В таких умовах автор цих рядків, як і сотні тисяч інших українців, жив тоді в Україні, яку советський режим пе-ретворив у концтабір, в касарню нево-лі, рабської праці й жаку. Щодня і що-години гнітили мене важкі думи, жа-хал моторошна дійсність, безсонні но-чі ставали тортурами, все частіше дзе-віли в душі слова Ф. Шіллера: «Краще кінець з жахом, ніж жак без кінця». Але жаждою до життя наказувала пе-ремагати розпач і надіялись.

Постійного місця праці я не мав, то-му що жити на одному місці було не-безпечно, та й нати таку працю не міг, бо репресованого, що за «контре-волюцію» відбав кару в таборах ГПУ, ніде не приймали. Я складав бухгал-терські місячні та кварталні звіти в «відсталих» сільських кооперативах на Київщині, за відрадию оплати (в СССР все удержавлене, жити там не прапо-ючи в державній системі не можна). Тим що я здебільша мандрував по се-лах, мені полегшувалася можливість, так здавалося, не потрапити скоро до рук НКВД. Але привога ніколи не по-кидала мене. Часто зловіщий звук ав-томатичної вночі далеко гнав од мене мій «сон» і стукав молотком у серце: ось зараз прийду, візьму... Віден я ще почував себе птахом у полі, а ніч вивискала мені страшний стінами со-ветської тюрми, з ґратами й «козирка-ми» на вікнах, якої знавав ще в дні

ЧеКа. Таке життя, Бог свідок, було дуже тяжке. Єдину мав я відраду, ко-ли потаємно «гостював» у дружини та в приятеля, що вчителювали в селі. Ця радість усміхалася мені нечасто, бо остерігався щоб то не пошкодило їм (дружина навіть «розвелася» зо мною, як з репресованим); уночі до них я приходив і вночі відходив. Одного ра-зу приятель розповів оказію, що зму-сила мене припинити «гостювання» і шукати інших можливостей для зустрі-чів з ним та з дружиною. А розповів він мені довірливо так.

„Приносить мені, каже, одного дня голова сільради листа. Відкрив, читаю: «Київський Областний Отдел НКВД пропонує Вам явиться сюди (день, мі-сяць і рік), в 10 часов утра, в комнату 59». Прочитав і мені стало гаряче. Ду-маю-гадаю, аж голова тріщала, і вирі-шив поїхати, бо, думаю собі, якби ма-ли арештувати, то не кликали б пові-сткою, а забрали б мене та й годі. При-їжджаю. Наближаючись до будинку стопроцентно установа, хрещуюсь скільки можу, а страх так і тисне, так і обгортає мене. У вестибюлі перевіри-ли документи й дали перепустку до 59-ї кімнати. Стуюа злегка в двері і чую як мое серце стукає. «Войдите!» — почувся жорсткий голос. Вхожу. За столом чоловік середніх літ, типовий образ опричника з нелюдської держав-ної системи. «Садитесь!» — каже, зі-няючи мене пронизливим поглядом. По-казую повістку, що нею мене виклика-но. Він подивився і сказав дати паш-порт. Подаю і знову чую як мое серце б'ється. От, думаю, вскочив. Але він, поглянувши на мене, повернув паш-порт. Потім питає про умови праці в школі, про вчителів, про те, що вони роблять поза школою, які їхні настрої... Я кажу йому, що весь наш учитель-ський колектив умовами праці задово-лений, усі виконують свої обов'язки сумлінно, а поза школою кожен має лише громадську працю.

— Н-да... І ці ваші учительняки, попова и та жена белого офицера, то-

же работают «сумлінно», как вы гово-рите?

— Недавно в нашій школі був ра-йонний інспектор Наросовіч, — відпо-відаю я, — він визнав працю всіх учи-телів задовільною.

— А то пеглоровец, що займається бухгалтерією, у ваших коллег не бы-ває? Чого он їм говорить?

— Хто такий? — питаюся, роблячи вигляд, що не знаю.

— Не знаєте? А ведь его жена рабо-таєт в одной школе с вами!

— А, той! Я вже два роки його не бачив.

— Два роки?.. Вот как!.. А люди неда-вно его видели. — І, примруживши одно око, дивиться на мене пильно, а потім каже: — Сознательный советский граж-данин, а тем более вы, сын бедняка, должны говорить правду, а вы увили-ваете.

Мені стало гаряче, хоча силкувався, скільки міг, триматися спокійно. Далі мій співбесідник встав, пройшовся по кімнаті й говорить:

— Идите со мной!

І веде мене в кінець коридору. Вря-нули ключі, одніаке якісь двері і, штовхнувши мене туди, каже:

— Подумайте хорошенько, а потом еще поговорим.

І замишу двері. Я опинився в темній комірчині, мішку, де вже, мабуть, ба-гатох замикали, як оце мене, для «думання». А думати було про що. По-чавши з думки, що коли шасливо вийду звідси, то не матиму перед ди-ректором школи виправдання за про-гул, бо випросився тільки на один день (про виклик до НКВД я, звичай-но, нічого нікому не казав), і думками про енкаведівські засідки та заслан-ня кінчаючи, я передумав усе. То хви-линами здавалося мені, що цей мішок переді мною кінець мого життя, то зно-ву світила надія, якийсь унутрішній голос душі говорив мені, що на цей раз я обмину митарства. Підвечір, че-рез п'ять годин замкнення, я почув біля свого кардеру кроки. «Вийдіть!», сказав мій владар, одніаючи двері. «Та-ак...», протягнув він, ведучи мене в 59 кімнату. Що б не було, буду три-матися твердо, вирішую в своїх думках.

— Так что вы надумали? — питає мене, сідаючи за стіл.

На нашій, не своїй землі...

„ДВИНУЛИ!“

Часто можна почути таку фразу: — Ти дай мені мільйон, то я тобі такого паробло, що тільки ажнеш!

І справді. У Кривому Розі на руднику ім. Кар-ла Лібкнехта з мільйонами такого па-робло, що всі ажкають і охкають.

Є на руднику лікарня. Це єдина ста-ровина, яка залишилася від далеких дореволюційних часів.

Тісна вона, як мишача нора. На лі-кування цієї стародавньої лікарні що-року витрачається багато сил і коштів.

Зрадло населення рудника, коли до-відалися, що Міністерство чорної мета-лургії затвердило проект будівництва нової лікарні вартістю 5 мільйонів 398 тисяч карбованців.

Керуючий трестом «Кривбасрудбуд» Подлепа сразу ж викликав до себе на-чальника будівельного управління №5 Мороза.

— Ну, як, Анатолію Митрофановичу, двинемо?!

— Ше й як двинемо, Олександрі Пантелеймоновичу! Збудуємо лікарню, ціле лікувальне містечко збудуємо!

Це було 1955 року. А влітку минуло-го року робітники побачили, що вони передчасно радлі. Лікарню треба було здати у четвертому кварталі 1956 року, а будівельні роботи виконали лише на третину.

Скликали на руднику загальні збори, запросили на них представників буді-вельного управління №5, почали їх критикувати, почали їм докоряти. Але бували в бувальцях будівельники так би себе в груди, так самокритикува-лися, такі обідники давали, що аж у залі гуло.

А після зборів будівництво лікарні... зовсім припинилося. Почали організації рудника й окремі робітники скарги пи-сати на горе-будівельників. А хіба Пад-

Підозрілі питання

Погоно торгують газом у Гайвороні на Кіровоградщині. Доводиться там людям гасати за ним по місту з бід-нами й каністрами.

Отож і звернувся один громадянин до голови райспоживспілки Баранюка з запитанням:

— Скільки ж газу потрібно для райо-ну, щоб люди в чергах за ним не то-чилися?

У відповідь Баранюк спалахнув, як авіаційний бензин.

— Це секрет! Приватним особам такі тасмніці не розкриваються!..

Та ще й у райвиконком поскаржився на «нахабного» громадянина, що суне носа не в своє діло й підозрілі пита-ння задає...

лепа і Мороз неписьменні? Вони від-писуються від тих скарг куди краще, ніж будують.

І ось картина: одні будинки виведено наполовину, інші покриті небом. У гу-стих та високих бур'янах лежать ві-конні рами та будівельні матеріали. Обвалюється незакінчена теплотраса, хоч залізобетонні плити для перекрит-тя траси валяються поряд.

«Двинували!»

Не пошастило рудникові і з будів-ництвом моста через річку Саксагань. На це будівництво асигновано і міль-йон 183 тисячі карбованців. Схопило той мільйон те ж знамените будівництво №5, почало й «двинувало». Насипа-ли на правому березі чималу гору піс-ку та на тому й зупинилися.

Виходить, що одних мільйонів мало. Голова до них потривала. Тоді можна й «двинувати»!

І. ІВАШКЕВИЧ

Чотири роки чекають води

Херсонська меліорбудконтра не в 1953 році почала споруджувати у Ново-Воронцовському районі водопровід, але досі з нього ще і краплі не капнуло. Начальник контори Готун і головний інженер Шербак переказали все на ви-копроба Лабутіна, а той відклав будівництво на невизначений час.

Три чоботи — пара!

Ніс і муха

(Байка)

Коли відповідала Лисина, У легковій машині накопівана, Лягла удома відпочити.

То через мати Прилула до Носа Муха І мову завела:

— Добридень! Зажди ж, не дмухай! Як зживаєш? Як діла?

— Ох-ох, — торочить Ніс крізь хроїт, — Морока і клоїт:

Я ж у начальства на виду І ліно його веду.

Авторитетності підпертий І прастосований до амін,

Для нижчих чаном я сопу задертий. А старшим — пілью укліп.

З мою участю огрядний, повновидий Гордій Іванович Стрибун

Звик виступати із трибун І кидать репліки а президій.

Тут обіавався Губа: — А я хіба

В діяльності начальства менше значу? Мене воно копатить кожен раз,

Щоб враження від сказаних ним фраз Було величезним, щоб знала гірзну

вдачу...

В речах цих є мораль. Гаразд було б Якби її забрав начальствующий Лоб.

П. ОМЕЛЬЧЕНКО

(За советською пресою)

Як виглядає „солідарність трудящих“ по-совєтськи, показано на прикладі Угорщини, на прикладі жорстокої розправи з угорськими робітниками й їхньою молоддю!

Доля репатріантів: самогубства, Сибір, злидні...

Що пише аргентинська преса

Восемнадцятьма прогавидами, а передусім людськими, до комітету генерала МІДІ Міхайлова на всі ладні розквітло «справне, радісне життя» поворотців. «Родина» взяла всіх їх у свої «любимі обійми», моя рідна мати. Що правда, то правда! З цих «обіймів» не так то легко вирватися. Побачивши, що вони повернулися не в рай, а туди, де було, обідати хотіли б тепер репатріантів, але вже з «родиною» — назад до країни вільного світу, де вони перебували перед тим.

Порівняно найбільше повернулися до СРСР з Аргентини. Це тому, що Аргентина найбільше віддалена від більшовицького «раю» — туди доходило найменше правдивих вісток про комуністичне панування, про терор НКВД-МВД, про голод на Україні, про масові вбивства і виставки про всі нечужі в історії злочини совєтської системи. Крім того, за десятиріччя панування диктатора Перона совєтську брехливу пропаганду в Аргентині урядові чинили не дуже то стримували: Перон заглядав з Кремлем, і йому невідомо було, чи він проти Кремля, чи ні. За таких умов більшовицька ще до приходу комуністичної Міхайлова вдалося було довести широке розповсюдження в Аргентині свої фальшивки про «справне, радісне життя» в СРСР.

Але швидко прийшло протверезіння. На нещастя запало для тих, що вже репатріювалися. Про це тепер пише аргентинська демократична преса. Своїми коментарями громадянами зацікавилися аргентинські урядові чинники. Два найпопулярніші щоденники «Діа Різона» та «Ля пренса» поміщували просторі репортажі членів злидні корабля «ЕНТРЕ РІОС», що перевозив репатріантів з Буенос-Айреса до Одеси на Україну. Під час останнього перебування в Одесі аргентинським морякам пощастило поговорити в Одесі з кількома репатріанцями, яких вони самі привезли на Україну за кілька тижнів до того. Ось що пише про це зустріч «Ля РА-ЗОН»: «Вже в перші дні повороту переконалися в неймовірній дорожнєвій речі першої потреби: за дуже бідні гроші бововилися. Вибрання треба платити 1 000 карбованців, а місячний зарплаток становив тільки 700 карбованців. Кілограм м'яса — оповідді репатріантів, — коштує в СССР 50 карбованців, чашка ж зичайної, до того ще потовар, кава — 3 карбованці». В своєму репортажі аргентинський матрос Фернандес змальовує, як після приїзду корабля до Одеси до порту підкрадалися вже раніше прибулі репатріанці з Аргентини і еспанською мовою інформували залого корабля такими словами: «Тут (в СССР) швидко пізнаєш, що таке голод, тут зичайно, що таке праця, поспробуй і переконаєшся». Далі аргентинська газета пише, що один 10-річний хлопчик розповідав аргентинським морякам, що «в одній кімнаті мешкало РАЗОМ 7 ОСІБ, а про ванну

САМОГУБСТВА РЕПАТРИАНТІВ

В аргентинській пресі щораз частіше з'являються повідомлення про те, що серед поворотців з Аргентини до СССР бувало часті випадки самогубства. Це наслідок того, що репатріанти не можуть звикнути до важких життєвих умов «на рідні», що їх висилають на працю в Сибір чи Казахстанські пустелі; і всі вони ніяк не можуть зрозуміти, як то більшовицьким агентам пощастило по-мотити їх до повороту в це пекло. Повідомлення «Ель мундо» повідомляє, що, в деяких випадках, що їх висилають на роботу з великою кількістю самогубств серед репатріантів, компетентні аргентинські чинники видали розпорядження розслідувати справу самогубств. При цьому зауважують, що в разі потреби будуть ужиті всі можливі заходи для поновлення Аргентини назад з СССР, головне для повороту дітей, що їх обдурені батьки вивезли з собою до СССР.

СИБІР, ПУСТЕЛІ КАЗАХСТАНУ...

А яка доля чекає тих репатріантів, що їх не залишили на Україні, а про-

сто з корабля повезли обробляти ділі землі в Казахстані? Про це можемо довідатися з совєтської преси. На недавньому пленумі ЦК комсомолу представник Казахстану, секретар комсомолу Абдрахманов заявив дослівно: «Становище ЖАХЛИВЕ! МИ НЕ МОГЛИ ЗАВЕЗЕЧИТИ ПРИВУЛУ ДО НАС З УКРАЇНИ, ВІЛГОСУ І ПІШНІХ МІСЦЬ МОЛОДІ НАЛЕЖНИМИ ЖИТТЄВИМИ УМОВАМИ, ТЕПЛИМ ОДІГОМ, НАВІТЬ НЕ ЗАВЕЗЕЧИЛИ ІХ ХАРЧАМИ...»

Аргентинська преса згадує про справді незавидну долю репатріантів. Совєтська преса ці згадки хоч посередньо, але цілком підтверджує. Чи можна ще тепер вірити пропаганді, яка і далі закликає нас повертатися «на рідну»? Чому більшовицька пропаганда в своїх зверненнях до українців за кордоном не згадує про те, що говорив представник Казахстану: «СТАНОВИЩЕ ЖАХЛИВЕ!»? Не згадує про такі речі й комітети Міхайлова — просто тому, що вони змушені брехати, як бреше вся совєтська пропаганда, щоб намовити людей до репатріації. Репатріація ж — це більшовицьке злодійство. Більшовицьким зовсім не йдеться про життя (що й казати про «добро») української людини. Вони, ці злодіи, хочуть тільки змивати наших людей до себе, щоб їх там знищити чи просто фізично знищити.

—Ю—

І знов „переселяють“!

Українців-емігрантів закликають повертатися додому...

Українці в УССР закликають переселятися в Азію і Сибір...

Як і за сталінських часів, так і тепер у червоній імперії життя організоване за принципом чергових гасел — «кілька компартій». Почала порозкипати каса московського «колективного керівництва», — партія проголосила заклики до населення добровільно відмовитися від одержання виплат, тобто зрізати власний грошей за виплати облігів (свого часу примусово розпродували). Побачили кремлівські «інтернаціоналісти», що децентралізація може привести в СССР і сателітних країнах до могутнього і стихійного народження національних сил, — екологічних, політичних, культурних, — і вже Хрущов подав «на обговорення», та ще й усенародно, свої тези про нову централізацію в ділянці важкої промисловості і будівництва.

Нові комуністичні керівники дозріли потрібні нафта, вугілля і метал, без яких не можливо й думати про виконання планів розбудови промисловості й господарства взагалі, скерованих не на покращення становища трудящих, а на озброєння армії для «мирного співіснування». Крім того, партія не довіряє мільйонам, передусім не довіряє Україні, цьому народowi, що, як сказав ще Вольтер, завжди прагне свободи. І ось республіканська українська преса та радіо знову заявили просямувати чергове «бойове доручення» партії. Цитуюмо одне з таких повідомлень Головного Управління організованого набору робітників і переселення при Раді Міністрів УССР:

«Проводиться набір робітників у Ворошиловградську та Сталинградську області на будови шахт... у Казахську республіку в районі цілих земель, в Архангельську, Вологодську, Иркутську області... Тим, хто уклав договір, — солодого співствє в офіційному повідомленні, — надається безповоротна грошова допомога та довіра, забезпечується безплатний проїзд і перевіз багажу. За місцем роботи надається житло... Товариші, дайте на будови шостої п'ятирічки, поповніть ряди славного робітничого класу!»

За цим виспівуванням, помешканнями, добуванням, проїздами тощо криється страшне кешастя, яке очікує кожного людини далеко за межами її батьківщини. Читачі належно пригадують одну з минулорічних промов Хрущова, у якій він погрожував тим, хто відікає світ-зачот з новобудов, з цілих земель з нових шахт. Люди відікають і будуть відікати, не звачаючи навіть на драконівські кари, що їх починають запроваджувати в життя органи державної безпеки.

Чому люди відікають? Причини ті ж самі, що змушували людей-переселенців до втечі з Вірджінії чи інших далекосхідних районів ще до другої світової війни. Там залишилися тоді терористи лише ті, хто справді не міг повернутися в Україну, де їх чекали енкаведистські катіони.

У московському журналі «Партійна життя» ч. 6 за 1957 р. знаходимо нові свідчення про умови праці й побуту робітників-переселенців. Кореспондент І. Коршунов пише в «Партійній житті» (при чому, лише про партію, отже що вже говориться про шовінізм, звичайних переселенців) так:

«Один з невіддільних проблем на цілий — це проблема закріплення кадрів, як керівних, так і масових. Частина товаришів почуває себе на цілих землях тимчасовими людьми... Директор Медведівської МТС на Кубані утік. Його послали з Кубані на цілину. Праці відомо яка. Він не витримав. Кинув усе й поїхав. Виключили з партії 1958 року 148 комуністів у Кустайських

степак були виключені з партії за дезертирство... Вільше треба турбуватися про нових поселенців, турбуватися насперод про їхнє влаштування. Повільно і погано, дуже погано будуюмо майстерні, склади, житлові будинки... Юнак одержався — а мусить жити в гуртожитку. Спробуй його затримати! Тут багато хлопців, а дівчат не вистачає. Багато чого не налагоджено. Ось хоча б зв'язок. До залізничі далеко, атом у негоди не доїде. А поспробуй полетіти: літак бере 10 осіб, а в нього лізуть як у трамвай, починаються суперечки...

Партійна життя, пише лише про побутові справи. Та існують і інші проблеми, з якими мусить рахуватися переселенці: він покидає рідну батьківщину, він назавжди прощається з рідною місцевістю, зі своїми родичами; він веде своїх дітей на денационалізацію (русифікацію), бо в районах нових будов та цілих земель якщо і є школи, то лише російські; переселенці уже ніколи не одержать права повернутися в Сибір чи Азію у свою Україну, а навів виїхати в якусь іншу совєтську республіку.

Антинародна влада в окупованій Україні знов проголошує «добровільний набір» на те, що колись звали одним словом — «ссылка». Для вивезення людей застосовують різні методи захоплення, включно з примусовою добровільністю.

Що ж тоді говорити про беззахисних українців-емігрантів, які повернулися в СССР? Їм виїзд у Кому чи Казахстан забезпечений без зайвих запитань, тим більше, що туди з українського населення їхати добровільно ніхто не бажає.

Л. НЕСТЕРЕНКО

І н т е р в'ю

(Закінчення з 1-ї сторінки)

му Виконавчий Орган, перебуваючи в контакті з центральними організаціями українців у США, Канаді та інших країнах, надає великого значення справі співпраці всіх українських політичних сил у вільному світі. Після 4-ї сесії УНРади, новий Виконавчий Орган відразу заініціював нараду представників центральної усіх українських політичних організацій, яка відбулася 10 квітня. Очевидно, серед українських емігрантів існують усілякі розходження та неодинокі погляди на ті чи ті питання визвольної політики. Але одне є незмінним фактом: всі українці, що перебувають у вільному світі, одностайно підтримують безкомпромісної боротьби з московсько-більшовицькою окупацією й відновлення самостійної і соборної української держави. Українська Національна Рада та її Виконавчий Орган неухильно прагнуть до відновлення Української Народної Республіки, встановленої спобільно висловленою волею українського народу в роках 1918/19. І коли це здійсниться, тоді українські Установчі Збори скажуть своє суверенне слово щодо остаточної форми й устрою української держави.

Питання: Яке ставлення до справи визволення України можна спостерігати у вільному світі?

Відповідь: Завдяки невинній інформаційній акції української еміграції, а зокрема емігрантського Державного Центру Української Народної Республіки, українська справа здобуває собі щораз більше симпатій серед різних країн вільного світу. Прояви таких симпатій помітні всюди, зокрема в США. Очевидно, в цій ділянці треба діяти невинно прашовати. Популяризація ідеї визволення України і придбання дальших симпатій для української справи є одним з важливих завдань очолюваного мною Виконавчого Органу. Певна річ, усім совєтським витадкам про інтервенційні плани Заходу є просто висмоктачі з пальця. Але можна мати всі підстави до твердження, що в момент актуалізації справи привернення суверенності української держави прихильність вільного світу буде по нашому боці.

Питання: Чи можна, отже, гадати, що ми маємо чимало союзників у вільному світі?

Відповідь: Термін «союзники» може не зовсім правильний. Я волів би висити термін «прихильники». Проте ми маємо також вірних природних союзників: це інші поневолені совєтською Московією народи. Я гадаю, що, власне, серед цих народів існує справжня нерозривна дружба в умовах підсовєтського життя. Вона проявляє себе в постійній боротьбі за свої права проти московсько-більшовицького загарибника, вона гартується в концтаборах і на засланнях. Тут, за кордоном, ми по-

стійно виступаємо разом з представниками поневолених неросійських народів Совєтського Союзу. Виконавчий Орган УНРади належить, як відомо, до 2-ї Паризького Вілью, до якого входять, крім українців, білоруси, козаки, кавказці, туркестани, ідель-уральці, кримські татари. Ми перебуваємо також у тісному контакті з іншими поневоленими Московією народами — поляками, народами Прибалтики, чехами, словаками, румунами, болгарами, угорцями. Протягом квітня вже тричі відбулися наради Комітету Паризького Вілью, на яких обговорювалися визвольні політичні питання, а зокрема заплановано ший ряд справ для посилення діяльності Вілью. Виконавчий Орган виступив на цих нарадах з різними пропозиціями, що мають на увазі активізацію діяльності Вілью.

Питання: Які загальні шанси української визвольної справи?

Відповідь: Я гадаю, що нашу головну увагу ми мусимо звернути на стан у поневоленій Україні. З одного боку, українці чимраз то сміливіше ставлять свої домагання. З другого боку, представники окупаційної московсько-більшовицької влади виявляють велику розгубленість і змушені йти на різні поступки (звичайно, не істинного, а тільки пропагандивно-показового характеру). Невдано представник УССР в Об'єднаних Нацях Кізі склав заяву, в якій перелякливо скажися, що діяльність української еміграції загрожуює існуванню, як він висловлюється, «суверенній українській державі». На пресконференції для чужинської преси 3 квітня я, від імені Виконавчого Органу, склав заяву, в якій заперечив Кізі право промовляти від українського народу. Я сказав там дослівно: «Доки в Києві немає справжнього, наслідком вільних виборів настановленого українського уряду, — доти тільки екзальцій уряд Української Народної Республіки, тобто Виконавчий Орган Української Національної Ради, має право промовляти від імені українського народу. І тільки цей уряд мусів би репрезентувати суверенну українську державу перед Об'єднаним Націями». І в цьому напрямку ми будемо невинно провадити нашу акцію далі.

Однак я хочу підкреслити це своє переконання, доли українського народу лежить у його власних руках. Український народ повинен сам невинно примаувати до здобуття собі свободи. Я думаю, що емігранти вільного світу будуть по його боці. А Виконавчий Орган УНРади виконає свій обов'язок: зробить усе, що в його силах, щоб допомогати визвольній боротьбі українців на Батьківщині. Що нас не чекає в майбутньому, проте завжди й у всіх обставинах, а особливо в момент прийдешньої 12-ї родини, ми будемо разом з українським народом і розділимо його долю.

З політичного гумору

прибували з Канади до Угорщини. «Чому чекають до весни? Робіть це тепер», було на листах.

В Вудапешті сприйняли це як заклики до нового повстання проти комуністичного режиму. В дійсності це печатка голосила заклика канадського мілітестів праці до власників будинків, щоб вони вже звикли замовляти майстрів для ремонту будинків і цим прислужилися до зменшення безробіття.

БЕЗ ПРИЯТЕЛІВ

З московської милости угорський прем'єр-міністр Йонш Кадар якось в колі своїх співпрацівників заявив:

— За кордоном ми маємо дуже багато ворогів.

— То було б ще не так зле, — відповів йому державний секретар Маросен, — коли б ми мали в своїй країні хоч кілька приятелів.

СОВЄТСЬКІ БУДІВ

В Ленінграді робітник заслав на працю. Щоб не запізнитися до фабрики, він, не одягаючись повністю, накинув лише пальто, взяв штани під руку і побіг з дому.

У вечір його дружина запитала: «Ну, чи встиг ти на працю своєчасно?» «Де там, — відповів він пригнічено. — Запізнився більше як на годину! Всі зустрічні затримували мене по дорозі! А розпитували, в якому склепі продаються штани.»

ОГОЛОШЕННЯ

Редакція «Ми ще повернемось!» звертається до всіх своїх читачів з проханням надіслати їй адреси тих осіб (у порозумінні з ними), які бажали б одержувати цей спеціальний бюлетень. На ці адреси ми висилатимемо кожне наступне число.

Редакція «Ми ще повернемось!»

Ми ще повернемось!
РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ

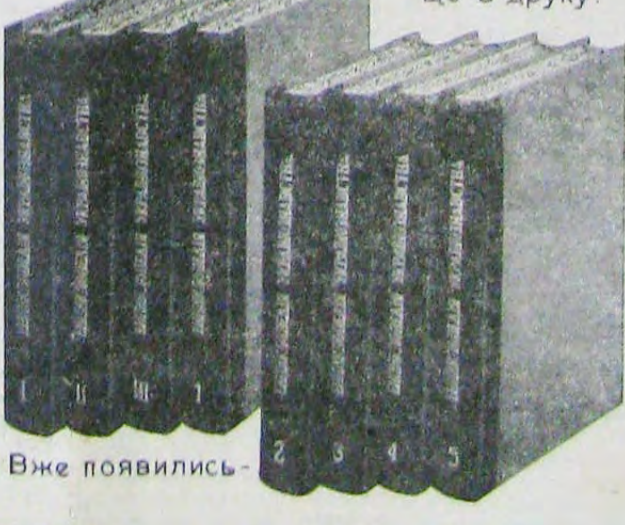
Адреса редакції й адміністрації:
München 50, Postschließfach 89, Germany

Книга необхідна в кожній українській хаті

Енциклопедія Українознавства

видав: НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. Т. ШЕВЧЕНКА

— ще в друку!

Вже появились -

І, II, III — Перша загальна частина: ЕУ/1 — цілість у трьох томах: 45 дол.; ВЖЕ ДАВНО ПОЯВИЛАСЬ.
1, 2, 3, 4, 5 — Друга, словникова частина: ЕУ/2 — цілість в'ячтьох томах: переддато: 50 дол., після появи четвертого тому — 75 дол. ВЖЕ ПОЯВИВСЯ ПЕРШИЙ ТОМ.
Ціна в іншій валюті відповідають рівновартості долара.
Бажачі інформації дає і гроші приймач:

Verlag MOLODE ZYTTLA
München 2, Dachauerstr. 9/II,
Germany